

Helmikuu 2020

## Päivä Toimintakykykeskuksessa

Toimintakykykeskus on toiminut Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä vuoden 2019 alusta lukien kuntoutuksen toimintayksikön omana toimintana. Toimintakykykeskuksen suunnittelu ja kokeilu lähtivät liikkeelle syksyllä 2017 hallituksen OTE 7-kärkihankkeeseen kuuluvana TOIKE-hankkeena Pirkanmaan konsortiokumppanina. Toimintakykykeskuksen idea lähti liikkeelle siitä havainnosta, että kuntoutustoimenpiteet tavoittavat etenkin työelämän ulkopuolella olevat usein liian myöhään. Lisäksi palveluiden hajanaisuus aiheuttaa kuntoutuksen suunnitteluun hankaluutta ja tarvittavaa tukea on vaikea saada. Toimintakykykeskuksen tavoitteena on ohjata asiakkaat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kuntoutumisen poluille ja sitä kautta jatkamaan työelämässä. Toimintakykykeskus toimii yhteistyössä työkyvyn tuen verkoston kanssa, yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi työllisyyspalvelut, Kela, perusterveydenhuolto, kuntien muut palvelut. Toimintakykykeskuksessa laaditaan ammatillisen ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteuttamiseksi vaadittavia lausuntoja sekä selvityksiä terveydentilasta ja työkyvystä TE-palveluja varten.

Toimintakykykeskuksessa työskentelee kuntoutusohjaaja, työterveyshuollon erikoislääkäri ja psykologi. Palvelu käynnistyy matalalla kynnyksellä ilman lähetettä, asiakkaan yhteydenoton perusteella. Ensisijaisena kriteerinä asiakkuuteen on hänen halunsa päästä työhön tai opiskelemaan, terveysongelmista huolimatta. Palveluun pääsy on nopeaa ja työtapoja pystytään muokkaamaan joustavasti, asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Kuntoutusohjaaja **Sanna Durmaz** kertoo tavallisesta työpäivästään seuraavaa: ”Yleensä joku yhteistyökumppaneista ohjaa asiakkaan ottamaan yhteyttä, mutta joskus asiakas soittaa itse oma-aloitteisesti. Asiakas ottaa minuun yhteyttä puhelimitse tai viestillä, jolloin soitan asiakkaalle ja keskustelun perusteella arvioin voimmeko auttaa asiakasta. Asiakkuuden alkaessa varaan joko haastatteluajan luokseni, ohjaan suoraan lääkärin arvioon tai varaan meille yhteisvastaanoton. Mikäli huomaan, ettei Toimintakykykeskus ole oikea paikka juuri nyt, ohjaan asiakkaan tarvittaviin muihin palveluihin. Järjestämme verkostopalavereita jatkotoimien sopimiseksi työllistymisen polulla. Tässä työssä minua motivoi työn monipuolisuus, haasteellisuus, itsenäisyys ja mahdollisuus auttaa ihmisiä elämässä eteenpäin.”

Psykologille asiakas ohjataan tarpeen mukaan siinä tapauksessa, kun mietitään asiakkaan edellytyksiä ammatilliseen kuntoutukseen. Käynneillä kartoitetaan vahvuusalueita opiskelun ja työelämän vaihtoehtojen kannalta, sekä arvioidaan psyykkisten voimavarojen riittävyttä ammatillisen kuntoutumisen toimiin. Psykologin käynnit ovat asiakkaalle omaa tilannettaan ja mahdollisuuksiaan selkeyttäviä; monet asiakkaat kertovat kokeneensa käynnit voimaannuttaviksi, koska omasta kyvykkyydestä on tullut positiivista tietoa.

”Työssä on parasta se, että voi keskittyä työkyvyn tukemiseen ja kuntoutuksen suunnitteluun”, kertoo työterveyshuollon erikoislääkäri **Janina Yliluoma**. ”Asiakkaat ovat moninaisistakin haasteista huolimatta motivoituneita pääsemään takaisin työelämään tai jatkamaan siellä. Moniammatillinen, monialainen ja ratkaisukeskeinen työote tuntuu omalta ja työ on palkitsevaa. Kirsikkana kakun päällä on, että saan kehittää uudenlaista toimintakykykeskuksmallia eteenpäin.”

**Janina Yliluoma**, työterveyshuollon erikoislääkäri

**Maria Rantamäki**, LT, neurologian erikoislääkäri, osastonylilääkäri

Kuntoutuksen toimintayksikkö, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

